

Miina Sillanpään ja kansalaisvaikuttamisen liputuspäivän 1.10.2021 puheenvuoro

Hyvät ystävät,

Tänään vietämme Miina Sillanpään ja samalla myös kansalaisvaikuttamisen sekä järjestöjen päivää. Sisäministeriö on jo vuodesta 2016 antanut tälle päivälle liputussuosituksen. Päivän tarkoituksena on muistaa Miina Sillanpään elämäntyötä ja samalla nostaa esille kansalaisvaikuttamisen merkitystä yhteiskunnassa. Miina Sillanpään päivää tullaan liputtamaan vuodesta 2023 alkaen virallisena liputuspäivänä ensimmäisenä päivänä lokakuuta.

Miina Sillanpää oli rohkea edelläkävijä ja kansalaisvaikuttaja, jonka työn jälki näkyy vielä nykyisinkin monilla yhteiskunnan osa-alueilla. Erityisesti heikossa asemassa olevien ryhmien, kuten palvelijattarien, naisten, vanhusten ja yksinhuoltajaäitien aseman parantaminen oli hänelle tärkeää. Sillanpää perusti Suomeen myös ensikodit. Hänellä oli lukuisia luottamustehtäviä, joissa hän vaikutti sekä valtakunnallisesti että paikallisesti.

Miina Sillanpää on ollut tienraivaaja tasa-arvoon ja kansalaisvaikuttamiseen. Sivistyksen ja yhdenvertaisuuden edistäminen olivat hänelle sydämenasia. Miina Sillanpää puuttui rohkeasti oman aikansa epäkohtiin ja oli monella tavalla aikaansa edellä.

Hän kohtasi aikanaan voimakasta vastustusta ja hänet yritettiin monella tavalla vaientaa. Rohkeasti hän kuitenkin puolusti tärkeinä pitämiään asioita.

Olen Miina Sillanpään -säätien hallituksessa toimiessani saanut tutustua tämän rohkean ja aikaansa edellä olevan naisen ajatuksiin ja kirjoituksiin. Mitä enemmän niitä luen, sitä enemmän häntä ihailen. Kaiken lisäksi monet hänen ajatuksensa ovat edelleen ajankohtaisia. Hän on esimerkiksi todennut:

”Jokaisella ihmisellä on elämässään oikeus hyvinvointiin, inhimillisiin työoloihin ja ihmisyyden kunnioittamiseen.”

Tämän tavoitteen toteutuminen on edelleen kesken. Moni asia on toki Miina Sillanpään ajoista korjaantunut, mutta paljon on vielä yhteiskunnassa työtä tehtävänä.

Hyvät ystävät,

Toissa viikolla vietimme Muistiviikkoa ja ensi viikko on Vanhusten viikko. Tänään 1.10. vietetään myös YK:n kansainvälistä ikääntyneiden päivää. Jos Miina Sillanpää eläisi nyt, hän varmasti käyttäisi voimallisia puheenvuoroja erityisesti apua ja hoitoa tarvitsevien ikäihmisten ja muistisairaiden oikeuksien ja ihmisarvoisen elämän puolesta.

On surullista, että edelleenkin näissä asioissa on niin paljon puutteita. Asian laajuus konkretisoituu minulle joka syksy, kun luen vuosittaista oikeusasiamiehen kertomusta. Toisaalta on muistettava, että meillä on myös erinomaista toimintaa ja vanhustyön

vetovoimaisuuden parantamiseksi, meidän tulisi tuoda enemmän esille myös näitä myönteisiä asioita – toki epäkohtia kieltämättä tai salaamatta.

Vanhusten viikon teemana on tänä vuonna ”Luonto antaa voimaa” ja nyt on hyvä nostaa esille myös Miina Sillanpää Säätiön arvokas työ tämän tärkeän asian esille tuomisessa. Olen itse Itä-Suomen Green Care toiminnan kummi ja siksi asia on sydäntäni lähellä. Jos joku ei ole vielä tutustunut Miina Sillanpää Säätiön Kuu kiurusta kesään – hankkeeseen, niin suosittelen lämpimästi.

Ensi viikolla korostetaan myös ikäihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista. Jokaisella ihmisellä iästä ja elämäntilanteesta huolimatta on oikeus olla kulttuurin tekijä ja kuluttaja ja tähän asiaan olemme myös Miina Sillanpää säätiössä kiinnittäneet nyt erityistä huomiota.

Ja lopuksi vielä hyvät ystävät!

Kansalaisvaikuttaminen on demokratian ydintä ja siksi sitä on niin tärkeä puolustaa. Erilaisten äänien on tultava kuulluksi yhteiskunnassa ja tämän varmistamisessa esimerkiksi järjestöt tekevät arvokasta työtä. Järjestöjen toiminnan turvaaminen on todella tärkeä asia myös tulevaisuudessa. Demokratia edellyttää myös toisten ihmisten ja mielipiteiden kunnioittamista. Eri mieltä saa ja pitää olla, kriittisyys ja kyseenalaistaminen kuuluvat aina demokratiaan. Vapaan keskustelun kautta ihmiset voivat oppia toinen toisiltaan.

Sananvapautta rajoittaa vain se, että ilmaistut mielipiteet ja näkemykset eivät saa tarkoituksellisesti johtaa harhaan eivätkä vahingoittaa toisia. Sananvapaus voi toteutua vain silloin, kun ihmiset harkitsevat sanojaan ja pidättäytyvät tarkoituksellisesti loukkaamasta toisia. Suvaitsevaisuus on yhteiskuntarauhan välttämätön tae. Suvaitsevaisuus mahdollistaa tasa-arvoisen yhteistoiminnan ja keskustelun eri tavoin ajattelevien kanssa.

Olen melko varma, että Miina Sillanpää puhuisi tänä aikana – ja erityisesti tänä aikana – tämän asian tärkeydestä. Valeutiset ja epäasiallinen käyttäytyminen, erityisesti somessa, uhkaavat demokratian toteutumista.

Miina Sillanpää puhuisi myös kiitoksen voimasta. Hän on sanonut: ”Jokaiselle ihmiselle tekee hyvää, kun hän saa nähdä ja kuulla, että sydämen halulla tehty työ saa vastakaikua ja ymmärtämystä osakseen”. Tätä ajatusta voimme vaalia tänäänkin, sillä myönteinen palaute ja toinen toistemme tukeminen saavat aikaan jaksamista ja hyvinvointia.

Kiitos kaikille Miinan työn jatkajille ja hänen arvojensa puolesta puhujille!

*Miina Sillanpään Säätiön hallituksen puheenjohtaja ja kansanedustaja
Merja Mäkisalo-Ropponen*